

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

УЗГОДЖЕНО

Ректор

М.В. Поляков

20__ р.

Проректор

з науково-педагогічної роботи

В.А. Куземко

«__» 20__ р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра
на основі освітнього ступеня бакалавра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
спеціалізація відсутня
(Освітня програма – Страхування та управління ризиками)

Розглянуто на засіданні
вченої ради факультету економіки
«19» грудня 2018 р., протокол № 2

Голова вченої ради _____ (Гринько Т. В.)

Дніпро
2018

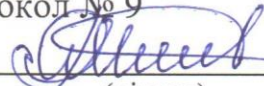
Укладачі програми:

1. Грабчук Оксана Миколаївна, завідувач кафедри фінансів;
2. Адонін Сергій Вікторович, доцент кафедри фінансів;
3. Кухарева Ольга Олександрівна, доцент кафедри фінансів;
4. Лиса Олена Володимирівна, доцент кафедри фінансів;
5. Павлов Роман Анатолійович, доцент кафедри фінансів;

Програма ухвалена на засіданні кафедри фінансів:

«11» грудня 2018 р., протокол № 9

Завідувач кафедри

(підпис)

(Грабчук О. М.)
(прізвище та ініціали)

I ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати фахового вступного випробування зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступеня магістра. Приймальна комісія університету допускає до участі у конкурсному відборі осіб, які за результатом фахового вступного випробування отримали не менше 40 балів за шкалою від 0 до 100 балів.

Програма фахового випробування для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування (Освітня програма – Фінанси) містить питання з таких нормативних навчальних дисциплін природничо-наукової та професійної підготовки бакалавра:

1. Фінанси;
2. Фінанси підприємств;
3. Страхування
4. Бюджетна система
5. Податкова система

II ПЕРЕЛІК ТЕМ, З ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКА

1. Фінанси

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Поняття і сутність фінансів. Роль фінансів у процесі розширеного відтворення. Функції фінансів. Фінанси як економічна категорія в системі соціально-економічних категорій. Сутність і структура фінансової системи України.

Централізовані і децентралізовані фінанси в структурі фінансової системи. Державні доходи та способи їх мобілізації. Державні видатки.

Тема 2. Фінансове право і фінансова політика

Державна політика в сфері фінансів. Моделі фінансових відносин у суспільстві. Фінансовий механізм як інструмент реалізації фінансової політики держави. Поняття, предмет і метод фінансового права.

Тема 3. Податки. Податкова система

Поняття, сутність і функції податків. Класифікація податків. Податкова система: поняття, основи побудови. Особливості непрямого оподаткування в Україні. Характеристика прямих податків.

Тема 4. Бюджет. Бюджетна система

Державний бюджет як економічна категорія та як основний фінансовий план держави. Функції бюджету. Бюджетна система і бюджетний устрій України. Принципи побудови бюджетної системи України. Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Способи мобілізації доходів Державного бюджету. Основні напрямки витрачання бюджетних коштів в Україні.

Сутність дефіциту бюджету та причини його появи. Види бюджетного дефіциту.

Економічна сутність і призначення державного кредиту. Види державного кредиту. Державний борг: сутність, види, причини виникнення та джерела погашення.

Тема 5. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінансові відносини суб'єктів господарювання. Методи організації фінансової діяльності підприємств. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.

Тема 6. Страхування. Страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Сутність, призначення й функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Об'єкти страхових правовідносин. Класифікація страхування. Сутність і структура страхового ринку.

Тема 7. Фінансовий ринок.

Сутність фінансового ринку його функції та роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Суб'єкти фінансового ринку. Інфраструктура фінансового ринку.

2. Фінанси підприємств

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Поняття й сутність фінансів підприємств. Місце фінансів підприємств у системі державних фінансів. Функції фінансів підприємств. Форми прояву фінансів підприємств. Принципи організації фінансів підприємств. Грошові доходи, грошові фонди та фінансові ресурси підприємств. Фінансова діяльність підприємства, її організація. Фінансовий механізм підприємства. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва.

Тема 2. Грошові надходження підприємств

Сутність, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг). Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Інші грошові надходження

Тема 3. Формування й розподіл прибутку підприємства

Сутність, функції та роль прибутку. Основні показники прибутку. Прибуток і його склад. Чистий прибуток підприємства. Методи розрахунку прибутку. Собівартість продукції та її вплив на прибуток. Система показників рентабельності та методика їх розрахунку. Розподіл та використання прибутку підприємств.

Тема 4. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві

Сутність, склад і розміщення оборотних коштів підприємства. Принципи організації оборотних коштів. Оборотні фонди та фонди обігу підприємства. Методи визначення потреби в оборотних коштах. Розрахунок норм та нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах. Джерела формування оборотних коштів. Показники стану та ефективності використання оборотних коштів підприємства

Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів

Сутність та склад основних фондів підприємств. Оцінка основних фондів підприємства. Знос і амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації. Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів.

3. Страхування

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Суть страхування як економічної категорії. Виникнення та етапи розвитку страхування. Характерні ознаки страхування. Об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Класифікація видів страхування. Страхові ризики та методи їх оцінювання. Управління ризиком та його основні етапи.

Тема 2. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Структура страхового ринку. Об'єкти і суб'єкти страхового ринку. Інфраструктура страхового ринку. Організація системи страхування в Україні. Структура страхових компаній. Об'єднання і асоціації страховиків, їх функції, завдання та місце на страховому ринку.

Страхові посередники. Державне регулювання страхової діяльності.

Тема 3. Страхова послуга та особливості її реалізації.

Сутність страхової послуги. Механізм реалізації страхової послуги. Види страхових послуг. Порядок укладання та ведення страхової угоди. Основний зміст страхової угоди. Документальне оформлення страхової угоди. Механізм реалізації страхової угоди.

Тема 4. Страхові послуги в особистому страхуванні.

Основні форми страхування життя. Особливості оформлення договору страхування життя і пенсій. Умови угоди страхування від нещасних випадків. Механізм реалізації угоди страхування від нещасних випадків. Умови обмеження відповідальності страхової компанії. Умови страхової угоди медичного страхування.

Тема 5. Страхові послуги у майновому страхуванні.

Майнове страхування, його необхідність і значення. Особливі умови угод сільськогосподарського страхування. Майнове страхування юридичних осіб. Майнове страхування фізичних осіб. Умови угод автотранспортного страхування. Класифікація об'єктів автотранспортного страхування і фінансові умови страхування. Види угод морського страхування. Угоди авіаційного страхування.

Тема 6. Страхові послуги у страхуванні відповідальності.

Суть і призначення страхування відповідальності. Види угод по страхуванню відповідальності.

4. Бюджетна система

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Функції держави як визначальний чинник формування бюджету. Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Бюджетна централізація ВВП та її межі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Склад і структура доходної та видаткової частини бюджету, фактори, що впливають на них. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджетний процес та його складові. Завдання, принципи і методи бюджетного планування. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки та місце у системі державних фінансів. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Стан бюджету як фінансового плану: рівновага доходів і видатків, перевищення доходів над видатками, бюджетний дефіцит. Форми перевищення доходів над видатками: бюджетні резерви, бюджетний надлишок, бюджетний профіцит. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, види, джерела покриття, наслідки. Шляхи подолання дефіциту бюджету та державного боргу в Україні.

Джерела фінансування дефіциту бюджету. Гарантії виконання боргових зобов'язань.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення. Основи бюджетного устрою: виокремлення видів бюджетів; встановлення принципів побудови бюджетної системи; організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи; встановлення характеру і форм взаємовідносин між бюджетами.

Принципи побудови бюджетної системи України, їх оцінка. Склад бюджетної системи України. Державний бюджет України, його призначення, склад і структура доходів і видатків. Роль державного бюджету в регіональному, галузевому і соціальному перерозподілі. Місцеві бюджети, їх види, склад і структура доходів і видатків. Роль місцевих бюджетів у регіональному розвитку.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Зміст і складові частини міжбюджетних відносин. Підстави існування між бюджетних відносин. Інструменти здійснення та система між бюджетних відносин в Україні. Перерозподіл бюджетних ресурсів. Між бюджетні трансфери та їх види. Законодавче забезпечення бюджетного регулювання.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи формування доходів бюджету. Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основа дохідної бази бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету України, їх класифікація. Неподаткові доходи бюджету, їх характеристика. Офіційні трансфери та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів. Державні і місцеві позики.

Тема 7. Система видатків бюджету

Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченню соціально-економічного розвитку. Наукова класифікація видатків бюджету, її ознаки. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджети кредити, державні трансфери. Методи бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура.

5. Податкова система

Тема 1. Сутність і види податків

Сутність податків. Поняття податку, збору (плати). Функції податків. Елементи податків. Обов'язкові елементи податку. Види податкових ставок.

Тема 2. Податкова система

Принципи оподаткування. Класифікація податків. Поняття податкової системи. Система податків в Україні. Загальнодержавні податки. Місцеві податки. Податкове право: поняття податкового обов'язку (виникнення, припинення).

Тема 3. Акцизний податок

Акцизний податок: платники, об'єкт оподаткування, ставки, порядок нарахування. Перелік підакцизних товарів. Порядок визначення суми акцизного податку. Особливості оподаткування тютюнових та алкогольних виробів. Марка акцизного податку: сутність, порядок маркування.

Тема 4. Мито

Митний Кодекс. Митний тариф. Сутність та види мита. Порядок нарахування та сплати мита. Митна вартість. Методи визначення митної вартості. Країна походження товару.

Тема 5. Податок на додану вартість

ПДВ: платники, об'єкт оподаткування, ставки, порядок визначення суми податку до сплати у бюджет. Податкова накладна: порядок заповнення та реєстрації.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб

Платники, об'єкт оподаткування та ставки ПДФО. Податкова соціальна пільга: сутність, розміри, порядок застосування. Податкова знижка. Порядок оподаткування доходу у вигляді заробітної плати. Особливості оподаткування окремих видів доходів.

Тема 7. Інші загальнодержавні податки

Рентна плата: складові, основні елементи та особливості оподаткування окремих складових.

Тема 8. Місцеві податки і збори

Особливості встановлення місцевих податків (зборів): повноваження місцевих органів влади. Податок на майно: транспортний податок, плата за землю, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Сутність спеціального податкового режиму. Єдиний податок: групи платників, ставки, особливості оподаткування кожної групи платників.

Тема 9. Податкова політика в системі державного регулювання економіки

Державне регулювання економіки. Моделі бюджетно-податкової політики. Податкове навантаження. Поняття податкової пільги. Форми встановлення податкової пільги. Податкове правопорушення. Види податкових перевірок.

III ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни «Фінанси»

Основна

1. Глущенко А. С. Фінанси: навч. посіб. / А. С. Глущенко. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 440 с.
2. Стойко О. Я. Фінанси: Навч. посіб./ О. Я. Стойко, Д. І. Дема. – К., 2014. – 432 с.
3. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підруч. для студентів ВНЗ / за ред. В. О. Онищенка. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 599 с.
4. Фінанси: навч. посіб.: [в 2 ч.] / за заг. ред. Баранової В. Г. – Одеса: Атлант, 2015. – Ч. 1. – 2015. – 344 с. Ч. 2. – 2015. – 309 с.
5. Фінанси: підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.

Додаткова

1. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підруч./ О. Д. Василик. – К.: НІОС, 2008. – 253 с.
2. Романенко О. Р. Фінанси: Підруч./ О. Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 312 с.
3. Смолянська О. Фінансовий ринок. Навч. посіб./ О. Смолянська – К.: КНЕУ, 2008.
4. Федосов В. М. Теорія фінансів: Підруч. / В. М. Федосов, П. І. Юхименко, Л. Л. Лазебник. – К., 2010. – 576 с.
5. Фінанси: практикум / за ред. І. О. Школьник та ін. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 218 с.
6. Фінанси: Навч. посіб. / За ред. В. І. Оспіщева. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2008. – 366 с.

До навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»

Основна

1. Величко Г. О. Фінанси підприємств: навч. посібн. / Г. О. Величко, Л. М. Дейніс, О. В. Тарасова. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 248 с.
2. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств. підруч./ О. О. Непочатенко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 504 с.
3. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін. – 6-е вид., перероб. і виправ. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
4. Тарасенко І. О. Фінанси підприємств: підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
5. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб./ Н. Б. Ярошевич. – К., 2012. – 341 с.

Додаткова

1. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. Г. Біла – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 383 с.

2. Квасницька Р. С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб./ Р. С. Квасницька. – К., 2013. – 632 с.
3. Онисько С. М. Фінанси підприємств: підруч. для студентів вищих закладів освіти / С. М. Онисько, П. М. Марич – друге видання виправлене і доповнене – Львів: «Магнолія 2006»: 2008. – 367 с.
4. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства: навч. посіб. / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів: Магнолія 2006, 2014. – 408 с.
5. Фінанси підприємств: Підручник для студентів. Онисько С. М., Марич П. М. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 367 с.
6. Фінанси підприємств: практикум для студентів вищих навчальних закладів освіти України / За загальною редакцією С. М. Онисько. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 312 с.
7. Фінанси підприємства: Навч. посіб.: курс лекцій/ За ред. д.е.н., проф. Г. Г. Кірейцева. – Київ: ЦУЛ, 2007. – 268 с.

До навчальної дисципліни «Страховання»

Основна

1. Базилевич В. Д. Страховання: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Вовчак О. Д. Страховання: навч. посібник / О. Д. Вовчак. – 2-е вид., випр. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 479 с.
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 400 с.
4. Плиса В. Й. Страховання: підр. / В. Й. Плиса. – К.: Каравела, 2010. – 472 с.
5. Страховання: навч. посіб. / за ред. Т. А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.
6. Ткаченко Н. В. Страховання: підручник / Н. В. Ткаченко. – К.: УБС НБУ, 2014. – 570 с.

Додаткова

1. Страхові послуги: підручник. – У 2 част. – Ч.1 / за ред. В. Д. Базилевича. – К.: Логос, 2014. – 496 с.
2. Страхові послуги: підручник. – У 2 част. – Ч.2 / за ред. В. Д. Базилевича. – К.: Логос, 2014. – 544 с.
3. Страховання: теорія та практика: Навч.-метод. посіб. / за заг. ред. проф. Внукової Н. М. – Харків: Бурун Книга, 2008. – 376 с.
4. Шумелда Я. П. Страховання: Навч. посіб./ Я. П. Шумелда. – Т.: Джура, 2008.

До навчальної дисципліни «Бюджетна система»

Основна

1. Бюджетна система: підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 624 с.

2. Бюджетна система: підручник / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економ. Думка, 2012. – 871 с.

3. Бюджетна система: навч. посібник / за ред. Р. С. Сорока, І. Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.

4. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України: навч. посіб. / Ю. В. Пасічник. – К.: Знання, 2008. – 670 с.

5. Юшко С. В. Бюджетна система: навч. посіб. / С. В. Юшко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 348 с.

Додаткова

1. Державні фінанси: підручник / за ред. І. Г. Ткачук. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника», 2015. – 510 с.

2. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 448 с.

3. Фінанси держави: навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання напряму підгот. 6.030508 «Фінанси і кредит» / Т. Я. Андрейків, М. В. Сороківська. – Львів: Львів. комерц. академ., 2016. – 252 с.

До навчальної дисципліни «Податкова система»

Основна

1. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник / за заг. ред. Андрущенко В.Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.

2. Податковий кодекс України [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Митний кодекс України [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Додаткова

1. Кухарєва О.О. Лиса О.В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Податкова система» для іноземних студентів (російською мовою). – Дніпропетровськ, 2015. – 36 с.

2. Податкова система: Навчальний посібник [Текст]. / за заг.ред. В.Л. Андрущенко. – К.: Кондор-Видавництво, 2014. – 698 с.

IV СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Кожний варіант фахового вступного випробування містить 50 тестових питань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування.

Варіант складається із питань на обрання вірної відповіді – до кожного питання надаються чотири варіанти відповіді, з яких вступник має обрати одну, зробивши відповідну позначку.

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

№ з/п	Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті
1	Питання на обрання вірної відповіді	4

- за темами навчальних дисциплін

№ з/п	Зміст питання	Кількість одиниць у варіанті
1	За темами навчальної дисципліни «Фінанси»	10
2	За темами навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»	10
3	За темами навчальної дисципліни «Страховання»	10
4	За темами навчальної дисципліни «Бюджетна система»	10
5	За темами навчальної дисципліни «Податкова система»	10
	Усього	50

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту фахового вступного випробування може набувати одного з двох значень:

максимального значення кількості балів – за вірної відповіді,

мінімального значення (0 балів) – за невірної відповіді.

Розподіл максимальної кількості балів за відповіді на завдання різної форми наведений у таблиці:

№ з/п	Форма завдання	Максимальне значення, кількість балів	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за виконання завдань певної форми
1	Питання на обрання вірної відповіді	2	2·50 = 100
	Усього		100